

„Ti azért így imádkoztatok!”

Igehirdetések az úri imádságról

„Ti azért így imádkozzatok!”

Igehirdetések az úri imádságról

A Debreceni Református Hittudományi Egyetem
igehirdetés-sorozata
a debrecen-józsai református gyülekezetben
Szervező: Gacsályi Zsolt lelkipásztor

Szerkesztő: Dr. Kustár Zoltán

Debrecen
2016

„Ti azért így imádkoztatok!” Igehirdetések az úri imádságról
A Debreceni Református Hittudományi Egyetem
igehirdetés-sorozata a debrecen-józsai református gyülekezetben
Szervező: *Gacsályi Zsolt lelkipásztor*

Technikai szerkesztő: *Szilágyiné Asztalos Éva*

Szerkesztette: *Dr. Kustár Zoltán*

© Debreceni Református Hittudományi Egyetem

ISBN: 978-963-8429-88-9

Kiadja: Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Felelős kiadó: *Dr. Bölcskei Gusztáv rektor*
Debrecen, 2016

Nyomdai munkálatok: Kapitális Nyomdaipari Kft.
Felelős vezető: *Kapusi József*

„Szenteltessék meg a te neved!”
(Mt 6,9)

Lekció:

„Bizony, eljutott hozzám Izráel fiainak segélykiáltása; látom is, hogy mennyire sanyargatják őket az egyiptomiak. Most azért menj! Elküldelek téged a fáraóhoz: vezesd ki népemet, Izráel fiait Egyiptomból! Mózes azonban ezt felelte erre az Istennek: Ki vagyok én, hogy elmenjek a fáraóhoz, és kivezesse Egyiptomból Izráel fiait? De Isten azt mondta: Bizony, én veled leszek! Ez lesz annak a jele, hogy én küldelek: Amikor kivezeted a népet Egyiptomból, ennél a hegynél fogjátok áldozattal szolgálni az Istent. De Mózes azt felelte Istennek: Ha majd elmegyek Izráel fiaihoz, és azt mondom nekik: atyáitok Istene küldött engem hozzátok, és ők megkérdezik tőlem, hogy mi a neve, akkor mit mondjak nekik? Isten ezt felelte Mózesnek: Vagyok, aki vagyok. Majd azt mondta: Így szólj Izráel fiaihoz: A »Vagyok« küldött engem hozzátok. Még ezt is mondta Isten Mózesnek: Így szólj Izráel fiaihoz: Az Úr, atyáitok Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákób Istene küldött engem hozzátok. Ez az én nevem mindörökre, és így szólítsatok engem nemzedékről nemzedékre!” (2Móz 3,9–15)

Kedves Testvéreim!

Néhány évvel ezelőtt megfogadtam, hogy mindig a napi igéről fogok prédikálni. Ehhez igyekszem is tartani magam, de hát vannak kivételek, amelyek a szabályt erősítik. Úgyhogy amikor nagytiszteletű úr megkért arra, hogy én is vegyek részt ebben az imaláncban, amikor a Miatyánk kéréseit vesszük sorra estéről estére itt, a józsi gyülekezetben, akkor természetesen szívesen tettem és teszem meg ezt a kivételt.

A Miatyánkot sokszor mondjuk, minden istentiszteleten, ám elég kevésszer prédikálunk róla, és azt gondolom, elég kevésszer hallunk róla igehirdetést. Pedig amikor Jézus az övéit ezen a módon imádkozni tanítja, akkor ebbe az imádságba megpróbálja belesűríteni mindazt, ami a lényeg, amit nagyon fontosnak tart, ami nélkül nincs Krisztus-követés, nincs keresztyén élet, nincs emberi kiteljesedés. Olvastam egyszer egy miniszterelnökről, akit egy fogadáson megszólított az akkori püspök: Mondja, Miniszterelnök Úr, szokott Ön imádkozni? A miniszterelnök feltalálta magát, mert azt felelte: Két dolgot szeretnék kérdezni: kihez imádkozzak, és mit mondjak neki? Azt gondolom, az első estén arról volt szó, hogy „kihez imádkozzak”, és most elkezdődik a Miatyánkban az, hogy „mit mondjak neki”. Mit mondjak neki először?

A nagy református gondolkodónak és igehirdetőnek, Victor Jánosnak van egy kis könyvecskéje 1945-ből, a Miatyánk magyarázatáról, amelynek ezt a címet adta: *Az egyház bűnei*. Ezzel, azt gondolom, arra emlékeztetett a maga korában, és most is arra akar

Mt 6,9

„Szenteltessek meg a te neved!”

emlékeztetni, hogy amikor az imádságról van szó, amikor imádkozunk és imádkozni tanulunk, akkor ne-hogy elkezdjük, se a szószéken, se a templompadban, hogy ezek a gonosz ilyenek meg olyanok, meg akik nem járnak a templomba, meg akik más vallás köve-tői... Nem, nem! Itt nem mások bűneiről van szó, ha-nem az egyház bűneiről! Nem lehet másként elindul-ni. S ez az első kérés: „szenteltessek meg a te neved”, nem képzelhető el más indulattal, más alapállásból, csak úgy, ahogyan azt a zseniális holland festő, Rembrandt megfestette *A tékozló fiú hazatérése* című gyönyörűséges festményén. Ez a kép azt a pillanatot ábrázolja, amikor egy lerongyolódott, testben, lélek-ben beteg, piszkos ember odaborul az apja elé, és el-mondja azt a jól begyakorolt mondatot, hogy „*Atyám, ... nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek.*” (Lk 15,21) Szenteltessek meg a te neved... Az imádság nem egy olyan párbeszéd az Istennel, hogy leülünk két kényelmes karosszékbe, vagy az asztal két olda-lára. Nem. Szenteltessek meg a te neved! Én, aki ezt mondom, én csak ennyit tudok mondani: nem vagyok méltó, hogy a Te fiadnak neveztessem, Atyám.

Mert ahhoz, hogy valóban átérezzem, hogy kihez szólok, azt is át kell éreznem, hogy ki vagyok én. S hogy ki vagyok én, erre a Szentírás nagyon egyszerűen, min-den kertelés nélkül és nagyon keményen azt mondja: Azt akarod tudni, hogy ki vagy? Hát akkor olvasd el azt a jelenetet az Írásból, amikor Nátán próféta bemegy Dávidhoz, és elmond neki egy történetet egy ember-ről, akinek megvolt mindene, és szemet vetett a másik embernek az egyetlen kis jószágocskájára. És amikor

elmeséli Nátán ezt a történetet, akkor Dávid felháborodik, és azt mondja: Ez hallatlan! És akkor azt mondja neki Nátán: Na, most kapaszkodj meg! *„Te vagy az az ember!”* (2Sám 12,7) Másként, más módon nem lehet hozzákezdeni az imádsághoz. Nem lehet hozzákezdeni, csak így, hogy ezt érzem: én vagyok az az ember, aki csak ennyit tud kinyögni, akinek már csak egy féllépésnyi ereje van, hogy odaboruljon az atyja elé, és itt már nincs mellébeszélés, nincs hivatkozás, itt már semmi más nincs, csak az, hogy *„atyám, nem vagyok méltó...”*

Azt gondolom, igaza van ennek a nagyon kemény mondatnak. Mert tényleg, ha úgy csendesen és őszintén végiggondoljuk a saját életünket, csak a mai napunkat, az elmúlt hetünket: kinek volt közülünk a legfontosabb az Isten neve? Nem úgy vagyunk-e mindnyájan, hogy vannak itt más nevek, amelyeket mi fontosabbnak, előrébb valónak tartunk? A főnökömé vagy a gyermeké, vagy egy hírességé, akit láthatunk, hallhatunk. Aztán valahol, valahol majd jön, talán, az Isten neve. De nem ott van a legelső helyen, nem arról van szó, hogy az Ő neve mindent felülír... Nem úgy vagyunk-e, hogy *„Uram, persze, én mindent megosztok Veled, mindent átadok, de hát azért vannak dolgok, amelyekről jobb, ha Te nem tudsz... Úgy 90%-ot megosztok én Veled, de a lényegét, azt a fontos 10%-ot nem, ehhez Neked ne legyen már közöd.”*

Anélkül, hogy *„belekasználék”* itt egy másik kérdésbe, óhatatlanul eszembe jut az egyik svájci igehirdetőnek a példája, aki azt mondja, hogy úgy vagyunk mi ezekkel a kérésekkel, például azzal, hogy ne vígy minket a kísértésbe, hogy hát mi inkább azt mondjuk: Uram,

„Szenteltessék meg a te neved!”

vigyél már be egy kicsit, aztán utána hozzá ki. De ez nem szokott működni. „Szenteltessék meg a te neved!” Amikor imádkozunk, akkor nemcsak azt kell tudni, hogy kihez szólunk, hanem azt is, hogy én ki vagyok, én milyen helyzetből szólok ahhoz, Akinek neve van. És ha az ember a Szentírás alapján végiggondolja azt, hogy ki is vagyok én, akkor csak oda jutunk, hogy én annyit tudok mondani, hogy én az vagyok, aki valamit elrontottam. Én adós vagyok. Én nem tudok semmit felhozni a magam mentségére. S amíg ide el nem érkezünk, amíg ide le nem szállunk, amíg ide meg nem tudjuk alázni magunkat – pedig azt nem nagyon szeretjük –, addig nem tudjuk tisztán, őszintén és igazán az ajkunkra venni azt, hogy: „Mi Atyánk, ... szenteltessék meg a te neved!” S nem arról van szó, hogy legyünk már mi egy kicsit szentebbek, mert azért szentek vagyunk mi, de azért segíts már nekünk egy kicsit. Nem. Szenteltessék meg a te neved. Ez a különleges, titokzatos, utánozhatatlan név, amelyre olyan kíváncsi volt Mózes is, itt, a jól ismert történetben, az égő, de el nem hamvadó csipkebokornál. De mégis: ki vagy? Mit mondjak? És Isten makacsul, de fáradhatatlanul csak ismétli neki, hogy figyelj, te csak menj, és én veled leszek. Bizonyára nem botránkoznak meg az ószövetségi professzorok, amikor azt mondom, hogy én szeretnék már végre egy olyan bibliafordítást, amelyben nem ez van, hogy a „Vagyok küldött engem”, mert ennek az egész történetnek, és az egész Szentírásnak a dinamikája, a mozgása, az Isten szent neve nem arról szól, hogy Ő csak úgy „van”, hanem azt mondja, hogy „én veled leszek”. Ha Mózes ott maradt volna negyven nap és negyven

éjjel, és bámulja azt a csodát, az égő, de el nem hamvadó csipkebokrot, akkor sem tudta volna meg soha, hogy kicsoda az Isten. De ha elindul, ha elindul a lehetetlen vállalkozásra, elindul, mert belekapaszkodik az ígéletbe, hogy „én veled leszek”, akkor kitárul előtte az Isten csodálatos, hatalmas szabadítása. Mert ez az Ő neve, hogy „én veled leszek, én ezt ígérem”. „*Immanuel – velünk az Isten*” (Ézs 7,14; 8,10). „*Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.*” (Mt 28,20) És a Jelenések könyvének csodálatos, himnikus látomása, hogy az Isten sátora az emberek között lakozik (Jel 21), ez az a csodálatos ígélet, mert Istennek van neve, és Isten a nevét adja hozzánk.

Nem ahhoz, amit csinálunk, mert azt Isten nem írja alá. Isten nevével a leggyalázatosabb, a legszörnyűbb visszaélés nem a káromkodás, hanem az, amit mi az egyházon belül tudunk csinálni: hogy mi mindent akarunk igazoltatni Istennel, mi mindenhez akarjuk, hogy Ő adja a nevét. De Isten nem adja mindenhez a nevét, mert Ő nem úgy van vele, hogy neked is igazad van, meg neked is igazad van. Mert az Isten ígérete, amelynek célja és iránya van, amely eljön a mi Urunkban, Krisztusban a legnagyobb mélységig, a legnagyobb sötétségbe, a legnagyobb homályba, aki kész és képes arra, hogy átmenjen a legelképesztőbb változásokon, csak hogy az Ő hűsége ne változzon meg, hogy az Ő neve megszenteltessék. Nem mi szenteljük meg, mi erre képtelenek vagyunk. Sem az Ő nevét nem mi szenteljük meg, sem magunkat nem tudjuk megszentelni. De amikor elhiszi az ember, hogy én nem vagyok más, mint ez a hazatért, lerongyolódott, elromlott tes-

„Szenteltessék meg a te neved!”

tű, lelkű ember, akkor valami olyasmi történik, amit az ember meg sem álmodott. Azt mondja Luther, hogy amikor az ember hitre jut, amikor keresztyénné lesz, az olyan, mintha egy sötét, félhomályos lakásból, szobából vagy barlangból kijön a napfényre, és elkezd látni, és elkezd hallani, ahogyan ez az ott térdeplő, nyomorult ember elkezd érezni azt a két kezét, amely ott nyugszik a vállán, és hallja, hogy itt ünnep lesz, mert engem hazavártak, hazaimádkoztak.

„Szenteltessék meg a te neved!” Istennek van neve, és ez a név nem cserélhető fel és nem téveszthető össze semmivel. Van neve egy olyan világban, amely nagyon szereti a névtelenséget. Mindig beleborzongok, amikor esetleg órán arról beszélgetünk a diákokkal, hogy hogy is volt annak idején a Római Birodalomban a keresztyénüldözés. Van egy híres levele az egyik császárnak, akihez odafordulnak, hogy most mit csináljunk ezekkel a keresztyénekkal, üldözzük őket, keressük őket, kutassuk, kikényszerítsük, hogy vallják meg, hogy keresztyének-e és így tovább. A császár azt válaszolja, hogy nem kell őket keresni; ha önként megvallják, hogy ők keresztyének, meg kell őket büntetni, mert rendnek kell lenni, majd jön a mondat: „névtelen feljelentést pedig ne vegyetek figyelembe, mert nem illik ez már a mi korunkhoz” – írják a Római Birodalomban. A névtelenség... Ha az embernek van hozzá türelme meg gyomra, akkor egyszer olvasson végig az interneten megjelenő hírekhez, véleményekhez fűzött ún. kommenteket. Ez a mai névtelen levél mocsoksága. A névtelen levelek mindig aljasok. Istennek azonban van neve – csak nem adja mindenhez. Nem írja alá azt, amit mi aka-

runk. Mert nem úgy van az, hogy mi mondjuk meg, mihez kell Istennek adnia a nevét – az mindig a szent-ségtelenségbe vezet. Olyan figyelmeztetően emlékeztet erre bennünket Sámuel könyvében az a történet, amikor Izráel népe a szokásos ősellenséggel, a filiszteusokkal háborúzik. Első menet: a filiszteusok győznek. Összeül a haditanács, hogy mi történt, hogy történt. Ekkor valakinek mentőötlete támad: Hát persze, azért szenvedtünk vereséget, mert nincs itt a szent láda! Menjünk csak, hozzuk el a ládát! Második forduló: elhozzák a szent ládát, de tízszer olyan súlyos vereséget szenvednek. Mert az nem megy, hogy én azt mondom: „Uram, majd én megmutatom az irányt, te csak gyere velem!” – Ez így nem megy. „Add ehhez a nevedet!” – Ez így nem megy. Csak úgy megy, csak úgy mehet, csak úgy szenteltetik meg az Ő neve, hogy Ő megy előttem, és én megyek utána. „Szenteltessék meg a te neved!” – mert egyedül Te vagy szent.

1964-ben Szamoskéren a mi családukban az volt a közös karácsonyi ajándék, hogy vettünk egy Horizont típusú fekete-fehér televíziót. Hát, persze szenzáció volt, mindig azt néztük. 1964-ben én már komoly tizenkét éves fiatalember voltam, és az egyik délután, emlékszem, látok magam előtt a képernyőn egy nagy szakállú, csodálatosan tiszta, csillogó barna szemű öregembert, aki arról beszél, hogy Izraelnek, nem a bibliának, hanem Izrael államnak a legnagyobb hibája, hogy szentnek tart valamit, a földet, és elfelejtette, hogy egyedül Isten a szent. Megmaradt bennem ez a kép, és csak később tudtam meg, hogy a 20. század egyik legnagyobb zsidó teológusát, filozófusát,

„Szenteltessék meg a te neved!”

Martin Bubert láttam magam előtt, aki ezt mondta és ismételte: egyedül Ő a szent. Semmi más! És minden emberi kísérlet, ami szentséggel akar felruházni valamit, egy embert, egy cselekményt, egy életstílust, az mind-mind kudarc.

Szeretett Testvérek! Kihez szóljunk és mit mondjuk? – kérdezte az egykori miniszterelnök. Ha Hozzá szólunk, és tudjuk azt is, hogy mi kik vagyunk, akkor elindul valami. Mert ez a mi hitünk, hogy Ő elindult értünk, ránk talál és magához ölel. És akkor megszentel-tetik az Ő neve bennünk, közöttünk, egy gyülekezetben, az anyaszentegyházban és a teremtett világban. Az imádság nem úgy a végső megoldás, hogy miután már mindent megtettünk, akkor most már imádkoz-zunk. Az imádság az a kapcsolat, amelyben tudom, hogy kicsoda Ő, tudom, hogy hol a helyem, és tudom, hogy Nála vagyok jó helyen.

Azt mondta egyszer Luther: amikor az ember megszületik erre a világra, Isten elkezd vele beszélgetni, szóba áll vele. Ezt a kapcsolatot semmi és senki nem szakíthatja meg. Ahogy Pál apostol mondja: meg vagyok győződve, hogy semmi és senki el nem szakíthat ettől, a halál sem. Az imádság ezért mutat túl életem és halálom, és őriz meg ebben a kapcsolatban, annak a névnek az erejében, amely a Jézus neve, és amelyen kívül nem adatott más név az ég alatt. De Ő adatott, nekünk is, értünk is. Ez a mi örömünk, ez a mi dicsőségünk, ez a mi reménységünk. Szenteltessék meg az Ő neve!

Ámen.

Imádkozzunk!

Szerető mennyei Atyánk! A mélységből kiáltunk Hozzád, könyörülj rajtunk! A mélységből kiáltunk Hozzád, és várjuk a Te kegyelmes válaszodat. Azért kiáltunk Hozzád a mélységből, mert Te szólsz hozzánk, odakiáltasz nekünk, és odaígéred magadat, a Te szent ígert-nevedet, amelyet megismertettél, amelyet odaköztöttél a mi nevünkhöz.

Így áldunk Téged, hogy összekapcsoltad a Te nevedet a mi nevünkkel akkor, amikor a szent keresztségben együtt hangzott el ez a kettő. Együtt hangzott el, hogy se magunkra, se másra ne nézzünk úgy, mintha el lehetne szakítani magunkat vagy másokat a Te nevedtől. Köszönjük, hogy ebben a névben van reménységünk, van megigazulásunk, örömünk, szentségünk, mert Tőled jön és Te vagy benne jelen. Mi magunktól nem tudjuk és nem akarjuk megszentelni a Te nevedet. Nem is ezt kérjük, hanem hogy hittel és bizonyossággal valljuk meg, Te olyan Úr vagy, aki magad végzed el, hogy célba jusson az, amit elgondoltál, a Te ígéd és Lelked ereje által, hogy a Te neved megszenteltessék ebben a világban, a szentségtelen, a névtelenséget szerető, vagy emberi nevekre hivatkozó zűrzavarban.

Tisztíts, gyámolíts bennünket, hogy meg tudjunk szabadulni attól a hamis ígézettől, hogy másban, mint a mi Urunkban, Jézus Krisztusban keressük az üdvösséget, a Hozzád vezető utat, hogy magunk akarjunk Hozzád emelkedni, vagy magunk akarjunk Téged magunkhoz lehúzni, hogy igazold azt, amit szólunk, amit cselekszünk, amit mondunk. Köszönjük, hogy a Te egyszülött Fiad önként vállalt áldozata, aláhajló szeretete, ben-

„Szenteltessék meg a te neved!”

nünket felkaroló, meggyógyító irgalma és üdvössége a miénk lehet.

Hadd legyen ez életünknek öröme, boldogsága. Hadd ragaszkodjunk ehhez a névhez, hadd kapaszkodjunk bele, s hadd kérjük: a Te neved maradjon velünk, kísérjen el és vezessen! E napnak sötétségével, életünk sötétségével, e világnak sötétségével szemben is ragyogjon fel az el nem múló világosság, hogy lehessünk Benned, Veled mindenkor.

Így taníts minket imádkozni, így taníts bennünket tudni, látni és elfogadni azt a helyet, ahol vagyunk, és kérni, hogy érezzük meg a Te irgalmas jelenlétedet, a Te szent nevednek ígéretét! Ámen.

Dr. Bölcsey Gusztáv
lelkész, rektor,
tanszékvezető egyetemi tanár